

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

з економічної теорії

на тему:

**«Інфляція в Україні: аналіз динаміки
та фактори впливу»**

Студентки 2 курсу групи ФАМС-21

Кінки О.В.

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач Полікарпова О.С.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль-2017 р.

План

Вступ

1. Сучасна інфляція: причини та соціально-економічні наслідки.
2. Оцінка впливу макроекономічних факторів на динаміку інфляційних процесів 2015-2017 рр.
3. Напрями підвищення функціонування механізму інфляційного таргетування в Україні.

Висновки

Список використаної літератури

Зміст

Вступ.....	4 - 5
1. Сучасна інфляція: причини та соціально-економічні наслідки.....	6 - 11
2. Оцінка впливу макроекономічних факторів на динаміку інфляційних процесів 2015-2017 рр.....	12 - 18
3. Напрями підвищення функціонування механізму інфляційного таргетування в Україні.....	19 - 24
Висновки.....	25 - 26
Список використаних джерел.....	27 - 28

Вступ

Актуальність теми. Для економіки окремої країни та й для всього світу інфляція являється досить негативним явищем. Вважається, що інфляція виникла із появленням паперових грошей та до тепер стабільно розвивається. Вона має руйнівні наслідки для економічного зростання, економічної стабільності та рівноваги, соціальної рівності, зростання обсягів виробництва, рівня життя та добробуту населення в країні. Інфляція призводить до зниження результатів праці та заощаджень населення, стримує притоки інвестицій та вкладень в сучасні технологічні розробки в країні, створює соціальну нерівність, тому що здійснюється перерозподіл капіталу, від бідних до багатих верств населення.

Для розвинених країн інфляція може знаходитися в межах 0,1-10% на рік, а у країнах з перехідною економікою ці показники вищі, але не досягають того рівня, що в країнах, які розвиваються. В Україні тривале знецінення національної валюти є однією з головних проблем на шляху до стабільності національної економіки, з якою із часів незалежності наша країна поки що не може впоратися.

Кожна країна старається знецінення національної грошової одиниці звести до мінімального рівня, застосовуючи при цьому різні засоби та методи. Таким чином, тема інфляційних процесів є досить актуальною для всіх країн у будь-який час їх розвитку.

В економіці немає єдиних підходів щодо визначення причин, наслідків та основних напрямків боротьби із інфляційними процесами. Тому причини та наслідки інфляції досліджували відомі іноземні вчені, а саме: Р.Г. Габбард, Р. Кембелл, С. Фішер, Дж. Кейнс та інші. А також українські науковці: В.

Федоренко, А. Гриценко, А. Сменковський, Т. В. Пинзеник, С. Панчишин та ін. Всі вони аналізували механізми інфляційних процесів та рекомендували основні методи боротьби з нею.

Метою курсової роботи є дослідження динаміки інфляції в Україні, характеристика факторів впливу на інфляційні процеси.

Основними завданнями даного дослідження є:

1. Визначити причини та соціально-економічні наслідки сучасних інфляційних процесів.
2. Проаналізувати вплив макроекономічних факторів на інфляцію.
3. Дослідити напрями, які б підвищували функціонування інфляційного трактування в Україні.

Теоретичною та інформаційною основою курсового дослідження послужили документи уряду та НБУ, наукові праці та статистичні матеріали.

Структура курсової роботи: вступ, три розділи, загальні висновки, список використаних джерел.

1. Сучасна інфляція: причини та соціально-економічні наслідки.

В економічній науці інфляція виражається у вигляді знецінення грошової одиниці, нестачі товарів та послуг на ринку, збільшення цін на товари та засоби виробництва, а також зниження курсу національної валюти [2, ст. 234].

Потрібно зауважити, що збільшення ціни на деякі товари та послуги, не завжди є інфляційним явищем. Тому що, ціни на одні товари та послуги можуть відносно зрости, а ціни на інші – суттєво впасти, але при цьому може не змінитись загальний рівень вартості, тоді збільшення цін не є інфляційним явищем. Інфляція – це збільшення середнього або загального рівня цін.

Більшість вважає, що інфляція безпосередньо пов'язана з емісією грошей. Так звичайно, у законодавчому порядку грошова емісія в обігу здійснює випуск додаткових грошей [8]. Але грошова емісія набуває інфляційного характеру, тоді коли на покриття державного боргу спрямовується випуск додаткових грошей. Якщо цей випуск спрямований на збільшення обсягу національного виробництва або для уповільнення руху грошей, тоді ця емісія не є інфляційною.

Через те, що інфляційні процеси є досить багатогранні, вченим не вдається досягти спільної думки щодо причин виникнення інфляції. Дослідники намагаються давно вияснити причини інфляції, для того щоб знайти ефективні методи боротьби з нею та її негативними соціально-економічними наслідками.

На погляд монетаристів єдиною та найголовнішою причиною інфляції є швидке збільшення національної грошової маси відносно із збільшенням продукту. Тільки грошово-

кредитною політикою держави здійснюється збільшення обсягу грошей. Основними завданнями суворого монетарного регулювання були рівновага ринкової кон'юнктури та сталість цін. Коли економічне зростання і зайнятість будуть забезпечені, тоді почне швидко збільшуватися пропозиція грошей та їх маса в обігу, що і призведе до інфляції [5, с.124-126].

На думку М. Фрідмена, інфляція безпосередньо пов'язана із збільшенням пропозиції на грошову одиницю, а отже, призводить до зростання попиту і цін, в свою чергу зростання цін повертає за собою інфляцію [14, с.109].

Відповідно з теорією Дж. Кейнса, інфляція – це процес, де існує непомірний попит, а обсяг національного продукту переважають сукупні видатки. Дослідник та його послідовники дійшли думки, що саме зростання попиту з боку підприємців та держави спричиняє зростання виробництва та зайнятості. Таке зростання попиту населення призводить до інфляції, тому що попит – не виробничий. Дивлячись на це вчені радять стимулювати державні та приватні інвестиції, але обмежувати зарплату працівникам.

Дж. М. Кейнс пропонував зменшувати не номінальну заробітну плату, яка є «непоступливою» через опір працівників, а проводити інфляційну політику, яка б призвела до зниження реальної заробітної плати [1, с. 96-98].

Отже, як і в науці, так і в політиці проблема інфляції є досить дискусійною. Представники економічних шкіл по-різному пояснюють причини інфляції, проте всі вони сходяться до того, що інфляція – це процес знецінення грошової одиниці.

Але варто зазначити, що насамперед коріння інфляції варто шукати у порушеннях грошового обігу. Вона відбувається тоді, коли Центральний банк, що представляє державу, здійснює

політику наповнення каналів обігу надлишковою грошовою масою, яка не забезпечується товаром та послугами. Наприклад, коли він надає уряду позики для покриття дефіциту державного бюджету. Тому будь-яка причина, що створює дефіцит бюджету (зростання рівня заробітної плати, зростання розміру пенсій та стипендій, збільшення штату поліції та армії, екологічні та соціальні програми, мілітаризація економіки тощо), спричиняє інфляцію.

Розрізняють такі *типи інфляції*:

- *відкрита інфляція*, відбувається на ринках, де розгортається вільне ціноутворення. Вона здійснюється у формах інфляції витрат та інфляції попиту. Відкрита інфляція, хоч і пронизує ринок нерівністю збільшення цін, але повністю вона не знищує ринковий механізм ціноутворення [6].
- *прихована інфляція* (затамована) розвивається інакше. Вона з'являється через державне регулювання цін шляхом їх блокування.

Затамована інфляція характеризується неправильними діями держави, які воюють не із спотворенням ринку, а із наслідками, які виникають внаслідок зростання цін. Таким чином інфляція стає затамованою.

Прихована інфляція знищує ринковий механізм. Ринок перестає виконувати регулюючу функцію, тому що не одержує сигналів про зміну цін. Ціни, які заморожені є не вигідними для вкладення капіталу та інших ресурсів у сферу виробництва, де витрати є високими. І з цих галузей виробництва зникає капітал, що і стає причиною для дефіциту деяких товарів. У економіці, яка саморегулюється дефіцит дуже швидко знищується вищими цінами, а згодом і збільшенням виробництва. Тут же дефіцит стає сталим, прихована інфляція створює попит і дефіцит товарів що

разу збільшується. Загальний дефіцит товарів – це властивість прихованої інфляції. Її супутником стає нелегальний ринок. Виробництво взагалі не працює, або працює повільно, населення і держава бідніє, доходи зменшуються. Затамована інфляція має ще й форми. Однією з них є приховане підвищення цін, що проявляється у гіршій якості товару при тій самій ціні, старі товари набувають купівельної спроможності під новою маркеромкою за вищими цінами.

В економічній науці розрізняють три види інфляції: помірну, галопуючу і гіперінфляцію.

Помірна інфляція, відбувається тоді, коли ціни збільшуються повільно, за рік до 10% (якщо ціни збільшуються за рік до 5%, то така інфляція називається повзучою). При такій інфляції ціни переважно сталі, населення заощаджує гроші, тому що їхня вартість не дуже знецінюється.

Галопуюча інфляція появляється тоді, коли зростання цін за рік становить більше 10% (20, 40, 100 або і більше відсотків за рік). Гроші починають швидко знецінюватися, тому люди у вигляді готівки майже не заощаджують грошей. Населення прагне купити товари за гроші або в закордоні обміняти на іноземну валюту. Внутрішні інвестиції скорочуються, тому що немає сенсу виробляти та вкладати кошти у виробництво. Якщо виробництво довгий час не буде зростати, то економіка стикається із загрозою застою чи спаду (стагнації) [11]. Інфляція, яка супроводжується стагнацією, дуже швидко руйнує економіку і не знаходить виходу для ефективного зростання, тому що пропозиція на товари не зростає.

Гіперінфляція починається тоді, коли річне зростання цін становить понад 1000%. Гроші дуже різко знецінюються, не виконують свої функції, в економіці відіграють щоразу меншу

роль. Люди прагнуть забезпечитися речами і позбавитися грошей. Підприємства купляють інвестиції, а населення для свого проживання використовує поточні доходи і заощадження, поки гроші повністю не знецінилися. У масовій свідомості людей появляється впевненість, що інфляція буде збільшуватися і ніколи не закінчиться. Виробники спрямовують свою діяльність не на виробничу, а на спекулятивну діяльність. Підприємства накопичують готову продукцію та сировину на майбутнє, а люди скуповують неефективні матеріальні цінності – дорогоцінні метали, нерухоме майно, ювелірні вироби.

Загалом інфляція спричиняє такі соціально-економічні наслідки:

- заощадження населення втрачає свою цінність;
- ціни державних підприємств значно відстають від ринкових;
- здійснюється конфіскація грошових коштів через податки;
- прискорюється матеріалізація грошових коштів;
- відбувається нестабільність та недостатність економічної інформації;
- падіння реального відсотка;
- зниження життєвого рівня усіх верств населення та посилення безробіття.

Головними соціально-економічними наслідками інфляції є перерозподіл національного доходу та багатства між різними групами населення. Через те, що ціни зростають здійснюється зменшення конкурентоспроможності національних товарів, тому збільшується імпорт і зменшується експорт, вітчизняні виробники зазнають збитків, збільшується попит на більш сталу іноземну валюту, внаслідок чого збільшується вивіз капіталів за кордон, а це в свою чергу здійснює політичну не стабільність у

суспільстві [7, с. 23]. Також зменшення реальних доходів населення спричиняють соціальні наслідки інфляції. Коли динаміка збільшення номінальних доходів відстає від динаміки інфляційного процесу, тоді інфляція призводить до зменшення реальних доходів громадян.

Отже, можна зробити висновок, що інфляція не є самостійною проблемою. Вона безпосередньо пов'язана з такими процесами, як економічна криза та глобалізація. Це свідчить про те, що економіці не дають нормально розвиватися.

2. Оцінка впливу макроекономічних факторів на динаміку інфляційних процесів 2015-2017 рр.

В економіці України велике місце посідає проблема інфляції, тому що вона має чималі соціально-економічні наслідки. Інфляція є досить багатограним явищем, через те будемо аналізувати і динаміку споживчих цін, і фактори, що на неї впливають.

Інфляцію вимірюють за допомогою індексів цін. *Індекс цін* – це коефіцієнт, який показує, на скільки змінився загальний рівень цін за даний період.

$$\text{Темп інфляції} = \frac{P_n - P_0}{P_0} * 100\% ,$$

де P_0 – індекс цін базисного року;

P_n – індекс цін поточного періоду.

Індекс інфляції показує наскільки змінилася вартість набору товарів і послуг для споживачів у даному періоді стосовно попереднього. Споживчий набір впроваджується централізовано, є однаковим для всіх регіонів України і являє собою набір самих важливих для домашнього споживання товарів та послуг.

На рисунку 2.1 наведено динаміку індексу інфляції в Україні в період з 2015 по 2017 роки.

У 2016 році відбулося стрімке зниження споживчої інфляції – до 12.4%, тоді як у 2015 році споживчі ціни зросли на 43.3%. Водночас порівняно з попереднім кварталом споживча інфляція прискорилося (з 7.9% р/р у вересні 2016 року). Динаміка споживчих цін у 2016 році була близькою до прогнозів Національного банку, що публікувалися в Інфляційних звітах протягом року та передбачали зростання споживчих цін на 12% за підсумками року. Таким чином, досягнуто ціль з інфляції на

2016 рік у межах $12\% \pm 3$ в. п., визначену Стратегією монетарної політики на 2016 – 2020 роки [3].

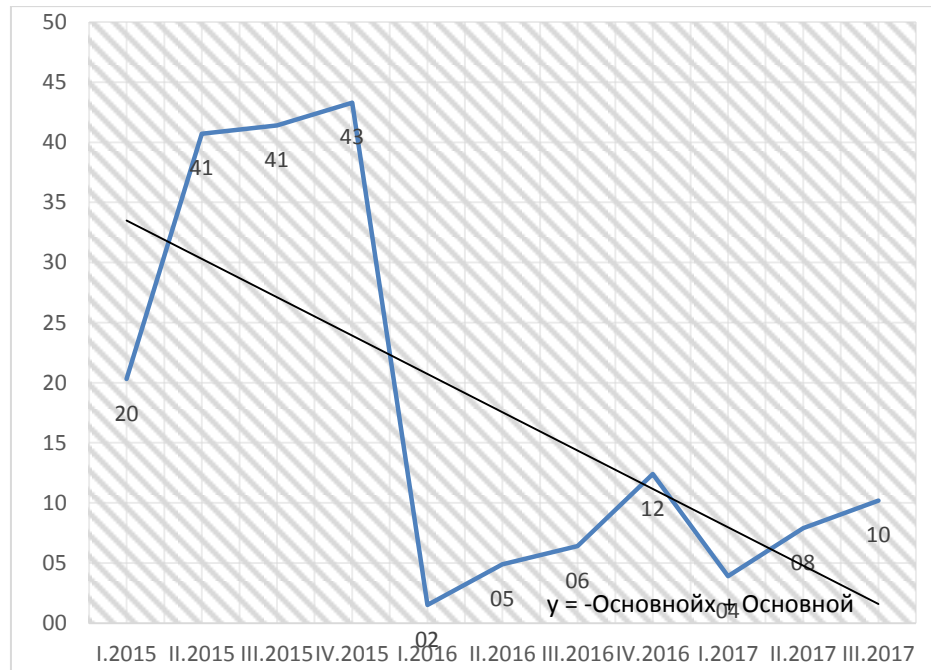

Рис. 2.1. Індекс споживчих цін на 2015-2017 рр. [12].

Із другої половини 2015 року спостерігалася тенденція до зменшення інфляції. Ситуація на валютному ринку в нормувалася завдяки запровадженню жорстких адміністративних обмежень. НБУ забезпечив ритмічне надходження іноземної валюти на міжбанківський валютний ринок та обмежив її необґрунтований вплив з України. Як наслідок, знизилася інфляційні очікування споживачів. За даними рис. 2.1, зниження споживчої інфляції відбулося у 2016 та 2017 рр. на 12,4% та 10,2% відповідно.

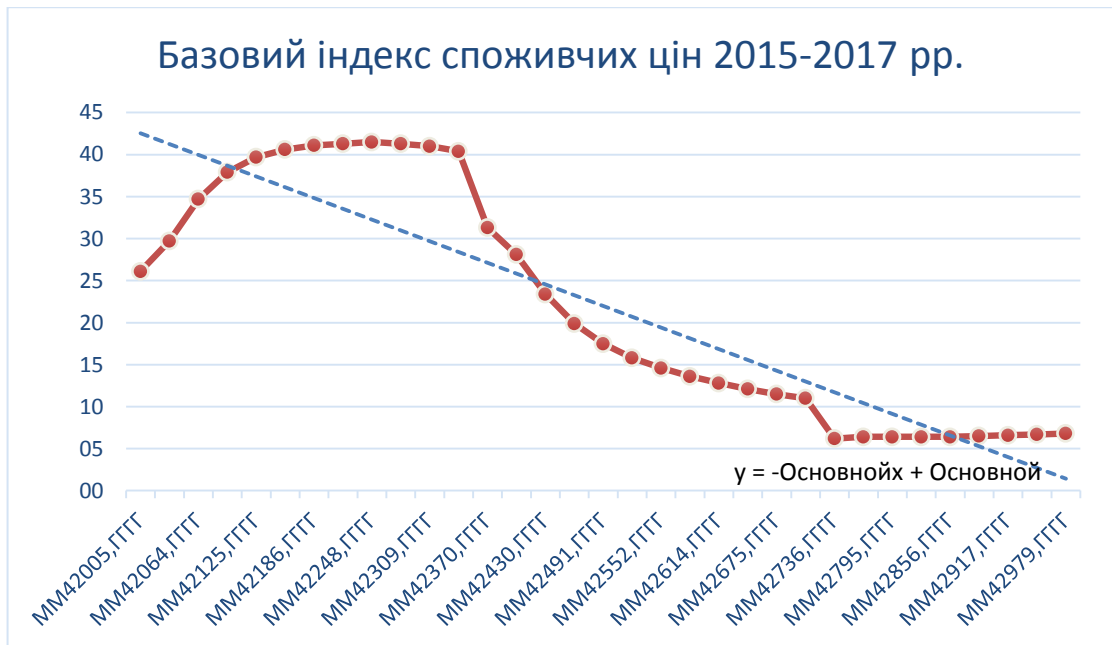

Рис. 2.2. Базовий індекс споживчих цін на 2015-2017 рр. [3].

За рис. 2.2, у 2016-2017 рр. базовий індекс сповільнився до 9,8% та 5,6% відповідно (порівняно з 34,7% у 2015 році). Такі зміни сприяли ефективності фіскальної та монетарної політики, послаблення військового конфлікту на сході. Також важливим фактором зменшення інфляції була помірна волатильність обмінного курсу гривні, яка відбувалася завдяки заходам Національного банку зі вирівнювання частих коливань курсу на міжбанківському валютному рівні.

Збільшення цін на продукти, які входять у продовольчий кошик 2017 р. характеризує рис. 2.3 .

Рисунок 2.3 [10]

НБУ у інфляційних звітах пояснює, що не велике прискорення річної інфляції у січні 2017 року було очікуваним. Воно відбулося через те, що збільшилися сировинні ціни на світових ринках та збільшилися виробничі витрати.

Споживча інфляція вже прискорилася у лютому 2017 року – до 14,2% (12,6% було у січні). Індекс споживчих цін збільшився на 1,0% у місячному вимірі. Ці данні опубліковані Державною службою статистики України. У березні, травні та червні індекс

споживчих цін збільшився на 0,8%, 0,3% та 0,6% відповідно, порівняно із лютим місяцем, а у квітні – зменшився на 0,1%.

Тиск на інфляцію здійснюється як через збільшення попиту, так і через зростання собівартості виробництва товарів та послуг. Відбувається зростання акцизних зборів на тютюн та алкоголь, їх ціни підросли на 20% і 13% відповідно. У 2018 очікується підвищення ціни на тютюн - 13% та на алкогольну продукції - 10%.

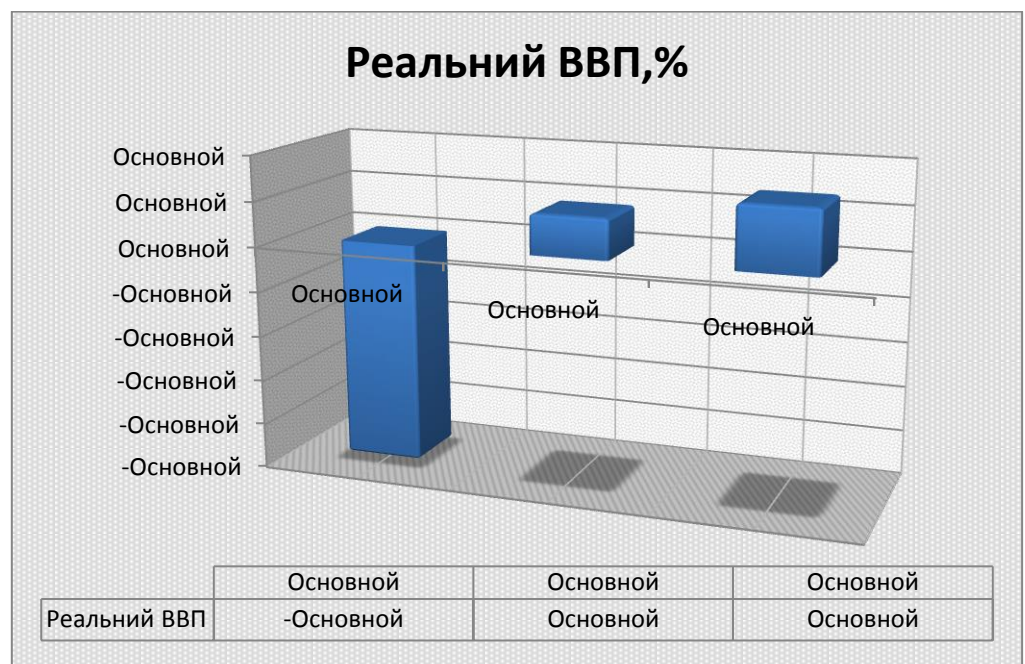

Рис. 2.4. Реальний ВВП України на 2015-2017 рр. [3]

На рисунку 2.4 можна побачити у 2015 році низький рівень ВВП, який становить -9,8%. У 2016 року спостерігається зростання цього показника - 1,8%, дещо перевищивши очікування Національного банку. Головну роль у розвитку економіки в 2016 році відіграв інвестиційний попит. Збільшення інвестиційної активності сприяло поліпшення фінансових результатів та ділових сподівань підприємств, значні капітальні видатки бюджету, а також відкладений інвестиційний попит, накопичений за 2014 – 2015 роки. Високу інвестиційну

активність демонстрували насамперед галузі будівництва та сільського господарства, чому сприяло зростання їх ВДВ. Також відбулося велике накопичення запасів, на що вплинуло закачування газу в підземні сховища та високий урожай поточного року. Також у 2017 році рівень реального ВВП продовжує зростати до 2,8%.

Динаміку номінальної та реальної заробітної плати в Україні характеризує таб. 2.5.

Таблиця 2.5. Динаміка зростання/зниження номінальної та реальної заробітної плати у 2013-2017 рр. [12]

	Номінальна заробітна плата		Реальна заробітна плата	
	у % до		у % до	
	попереднього року	грудень до грудня попереднього року	попереднього року	грудень до грудня попереднього року
2013	108,1	105,9	109,3	106,3
2014	105,7	110,7	93,9	86,6
2015	117,6	129,3	77,3	89,0
2016	120,3	118,2	106,2	104,6
липень 2017	138,8	*99,7	119,1	*99,3

*Примітка: дані у 2017 році наведено до попереднього місяця.

Не дивлячись на позитивні показники зростання номінальної заробітної плати в Україні за аналізований період, високий рівень її населення не простежується, тому що показники реальної

заробітної плати не надто схильні до зростання. Як помітно з даних табл. 2.5, реальні доходи досить зменшилися у 2014 і 2015 рр., що характеризується високим рівнем інфляції 24,9% і 43,3% відповідно.

Отже, внаслідок проведеного аналізу динаміки інфляційних процесів можна сказати, що на сьогодні все ж залишається актуальною боротьба із зростанням цін. Таким чином, якщо ми хочемо подолати інфляцію, то треба працювати на випередження і боротися з її причинами, а не з наслідками.

3. Напрями підвищення функціонування механізму інфляційного таргетування в Україні.

Інфляція – це одна із основних проблем сучасного розвитку економіки, яка негативно впливає на життя суспільства, тому необхідно знайти механізм її регулювання. Одним із найефективніших методів стабілізації грошової одиниці є таргетування інфляції, яке у багатьох розвинутих країнах було запроваджене Центральними банками.

До основних елементів режиму інфляційного таргетування належать:

- закріплення цінової стабільності як головної мети монетарної політики в довгостроковому періоді;
- чітке пояснення дій органів монетарної влади населенню;
- оприлюднення центральним банком цільових показників інфляції на певний період.

Інфляційне таргетування ґрунтується на двох аспектах, які є дуже важливими для розвитку монетарної політики, - надання надійної середньострокової основи для інфляційних сподівань і одночасно достатня гнучкість політики щодо короткострокових шоків без ризику втрати довіри до монетарного режиму.

Держава, яка хоче проводити режим інфляційного таргетування повинна мати такі передумови:

- 1) офіційне затвердження усіма зацікавленими сторонами рівня інфляції на довгострокову перспективу. Хоч повністю імовірно, що на початковому етапі фактично досягнутий рівень інфляції може трохи відрізнятись від запланованого, але дуже важливо, щоб їх траєкторії руху були подібними;

- 2) покращити інструментарій здійснення монетарної політики. Спочатку головним інструментом ставатиме короткострокова відсоткова ставка ЦБ, через яку він впливає на рівень відсоткових ставок у банківській системі, ринок цінних паперів, валютний курс, інфляційні сподівання, і в результаті – на рівень інфляції;
- 3) налагодити діалог уряду і центрального банку із суспільством. Населення повинне бути поінформоване щодо загальної стратегії та тактичних кроків грошово-кредитної політики. Тільки так можна підвищити довіру до економічної та монетарної влади. А саме це проведення прес-конференцій, семінарів, круглих столів, випуск документів, які б пояснювали монетарну політику.

В сучасних умовах, монетарний режим, що ґрунтується на ціновій стабільності в Україні утрудняє низка негативних факторів:

- військові операції на Сході України, які посилюють економічну та політичну нестабільність в країні та обумовлюють нечіткість щодо подальшої ситуації;
- великі девальваційні сподівання громадян (за 3 місяці 2015 року девальваціям національної валюти складала більше ніж 48,6%);
- високий рівень доларизації економіки України. Тенденція щодо збільшення доларизації відновилася з початку 2015 року. За показниками Національного банку 1 кварталу 2015 року доларизація банківських депозитів складала 53,2%, а доларизація кредитів банків – 56,1%.

Потрібно зауважити, що в Україні досить гостро розвинена проблема доларизації. Для реалізації інфляційного таргетування ця проблема обумовлює значні негативні наслідки, а саме:

- ефективність грошово-кредитного регулювання Національного банку зменшується, тому що немає можливості впливати на іноземну валюту, яка в умовах доларизації є важливою складовою економіки країни.

- значно впливає на інфляцію та її волатильність. З грошового обігу іноземна валюта витісняє національну та присвоює собі вартість товарів, в подальшому це призводить до знецінення гривні;

- процентна політика Національного банку є досить неефективна. Головна особливість процентної політики НБУ – дуже широкий процентний коридор, що утворюється кредитною та депозитною ставками овернайт. Це не дає право достатньо забезпечити не велику волатильність міжбанківської ставки та цінову сталість у майбутньому;

- в Україні великий рівень тіньової економіки (більше ніж 40% від ВВП), де розрахунки відбуваються, в основному, в іноземній валюті;

- зростання зовнішнього боргу в Україні. Станом на 2015 рік державний зовнішній борг складав 768 млрд. 493 млн. 880,15 тис. грн. або 50,4% від загальної суми державного та гарантованого державного боргу [9]. Збільшення боргу на економіку України викликало у суспільстві значні інфляційні сподівання;

- Досить велике скорочення обсягу міжнародних валютних резервів, що негативно впливає на девальваційні сподівання населення.

Через те, що Україна в найближчій перспективі планує перейти до повноцінного режиму таргутування інфляції необхідним є розробка конкретного плану заходів між урядом та НБУ. Перед тим потрібно детально проаналізувати поточне

національне економічне середовище та його порівняти із середовищем, яке потрібне для успішного функціонування режиму ІТ, опрацювати відмінності між центральними банками та НБУ, що впроваджували ІТ та розробити заходи для того, щоб досягнути цілей довгострокової цінової стабільності.

Для того, щоб підвищити ефективність монетарної політики потрібно вдосконалити грошово-кредитне регулювання Національного банку, а саме:

- покращити існуючі та розробити нові теоретично-практичні підходи щодо грошово-кредитного регулювання. В Україні використовується кількісний підхід монетарного регулювання, а центральні банки, які запровадили інфляційне таргетування, застосовують процентні інструменти регулювання грошово-кредитного ринку;

- в регулюванні грошово-кредитного ринку вдосконалити роль процентного каналу трансмісійного механізму;

- потрібно підвищити незалежність Національного банку. Для цього необхідно відмінити всі законодавчі норми, що зменшують політичну та операційну незалежність Національного Банку України. Для того, щоб посилити інституційну незалежність, а також вдосконалити прийняття монетарних рішень доцільним буде скоротити склад Правління НБУ з 11 до 6 осіб, а склад Ради НБУ – з 14 до 8 осіб [10].

- для того, щоб посилити запас ліквідності потрібно збільшити обсяг золотовалютних резервів. Тому, що високий обсяг резервів допоможе зменшити негативні очікування на валютному ринку, а також стабілізувати валютні операції НБУ.

- для того, щоб розробити власні прогнози інфляції, макроекономічні показники, ліквідність банківської системи

потрібно покращити умови. Коли буде власний макроекономічний прогноз, тоді операційна незалежність НБУ збільшиться, тому що вже не потрібно буде пристосовуватися до прогнозів уряду.

- щоб збільшити передбачуваність та прозорість валютної політики Національного банку потрібно з'ясувати критерії виходу регулятора на валютний ринок та класифікувати критерії в одному документі, який потрібно поширити на офіційному сайті НБУ;

- покращити інформаційну політику Національного банку. Для підвищення довіри громадян до грошово-кредитної політики потрібно оприлюднювати річний графік засідань Правління НБУ та Комітету з монетарної політики і розміщувати на офіційному сайті НБУ протоколи засідань разом із результатами голосування членів Комітету.

- для того, щоб досягти таргету по інфляції та підтримувати її на низькому рівні потрібно забезпечити координацію грошово-кредитної та фіскальної політики. На думку науковців головними напрямками координації повинні бути: зменшення рівня інфляції; удосконалити адекватну боргову політику; шляхом випуску державних цінних паперів профінансувати дефіцит державного боргу; заохочення економічного зростання; керування дефіцитом платіжного балансу [15, ст. 37].

- розвинути фінансовий ринок, для того щоб зменшити залежність економіки та грошово-кредитної сфери від зовнішніх запозичень. Потрібно рекомендувати Національному банку використовувати у кредитних та депозитних операціях плаваючі ставки. Такий процес застосовувався у країнах, що розвиваються.

Це дає можливість бути вільним від інфляційних ризиків та дозволяє збільшити кредитні і депозитні операції у гривні [13].

- проведення заходів щодо захисної політики гривні та підвищення попиту і довіри на національну валюту. На даний час, країни, що розвиваються застосовують безліч заходів, для того щоб обмежити сферу обігу іноземної валюти та підвищити довіру до національної валюти.

Отже, на даний час Національний банк України намагається забезпечити рівень контролю над інфляцією, який є важливим для впровадження інфляційного таргетування, тому що політика монетарного таргетування має сенс, тоді коли рівень інфляції незначний (1-3%). Але серед головних проблем впровадження даного режиму в Україні є дуже низький рівень довіри населення до банківської системи. Тому, якщо реалізувати вище названі заходи урядом та Національним банком, то можна говорити про успішний перехід до режиму таргетування інфляції у найближчому майбутньому.

Висновок

Інфляція – це складний багатогранний процес, що завдає економіці країни та населенню великих втрат. Інфляційні процеси за аналізований період здійснювалися через зовнішні та внутрішні причини. Наприклад, це збільшення державного боргу, дефіцит бюджету, монополізація виробництва, велика емісія грошової одиниці, відсутність балансу інвестицій та складна соціально-політична ситуація в країні. До негативних наслідків інфляції можна віднести зниження вартості заощаджень громадян, зменшення реальних прибутків населення, виробники не зацікавлені виготовляти якісну продукцію, великий рівень інфляційних сподівань. Ослаблені міжнародні резерви, великий попит на іноземну валюту через панічні настрої населення у зв'язку із воєнними діями на Донбасі, складні торговельні зв'язки із Росією та зниження експорту призвели до значної девальвації гривні.

Через умови, які склалися у національній економіці, керувати грошово-кредитною та економічною політикою вкрай важко. Тому необхідно провести широкий комплекс антиінфляційних заходів в Україні, а саме:

- розробити комплекс державних програм розвитку економіки;
- провести антимонопольну політику та створення мережі економічної інформації для підприємств;
- посилювати зацікавленість виробничого накопичення, а саме субсидії, які можуть підтримати процес накопичення коштів у населення та підприємців;

- для того, щоб розширити виробництво товарів народного споживання необхідно змінити структуру виробничих фондів, тобто створити умови для переходу капіталу з одної галузі до іншої галузі суспільного виробництва;

- дати стимул інвестиційній та кредитній діяльності банків та за рахунок банківського кредиту обмежити покриття дефіциту коштів;

- покращити податкову систему України;

- збільшити ефективність грошово-кредитної політики, яка забезпечить взаємозв'язок усіх елементів ринкового механізму.

Таким чином, лише за умов використання всіх можливих способів боротьби з інфляцією можна досягти найбільшої ефективності антиінфляційної політики. Економічні кризи та інфляція не минули жодної країни, проте навіть найтяжчі випадки завершилися оновленням економіки та її зростанням. Цей досвід і методи, які допомогли іншим країнам вийти із кризи і подолати інфляцію необхідно використовувати Україні, але з врахуванням особливостей вітчизняної економіки.

Список використаної літератури

1. Александрова М.М., Маслова С.О. Гроші. Фінанси. Кредит.: Навчально- методичний посібник. – К.: ЦУЛ, 2002.
2. Гальчинський А. Теорія грошей: Навч.- метод. посібник. -К.: Основа, 2002.
3. Інфляційний звіт [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43401297>.
4. Ковальчук В.М. Макроекономіка: теоретичний аспект. - Підручник. Тернопіль: Астон. - 2002. - 260с.
5. М.І. Савлук, А.М. Мороз, та ін.; Гроші та кредит: підручник / За заг. ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2003. – 602с.
6. Макроекономіка / За редакцією А.Г. Савченка. Підручник. - Київ:Либідь. - 2000. - 207с.
7. Марцин В. С. Інфляційні процеси, причини їх виникнення та шляхи подолання в Україні // Регіональна економіка. – 2012. – №1. – С. 21-29.
8. «Основні чинники та фактори інфляції в Україні», Ковальчук Т., Коваль М., «Фінанси України», 2008.с. 145.
9. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua.
10. Офіційний веб-сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
11. Римар Г. Аналіз наслідків інфляції, її вплив на перерозподіл фондів та на об'єм національного продукту// Наукові записки. - Тернопіль. - Економічна думка. - 2005. с.111-119с.
12. Сайт Державного комітету статистики. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

13. Сомик А. В. Доларизація економіки України [Електронний ресурс] / А. В. Сомик. – Режим доступу : www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3271.
14. Фридман Милтон. Количественная теория денег / Фридман Милтон. – М.: Дело, 2000. – 109 с.
15. Циганов С. Фіскальна і монетарна політика – складові забезпечення макрофінансової стабільності національної економіки / С. Циганов, Т. Табакова // Вісник Національного банку України. – 2014. – № 5. – С. 34–38.